

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת וישב / חנוכה

885 הגיליון השבועי לכל יהודי

כ"ד בכסלו התשס"ד
(19.12.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

האור ינצח

צעירי-חב"ד יביאו בחנוכה את שמחת החג לכוחות הביטחון, למאושפזים במרכזים רפואיים, לקשישים בבתי-אבות, לריכוזי עולים ואף לבתי-כלא ועוד, ויזכו את הציבור בהדלקת הנרות. ביום ראשון בערב, נר שלישי של חנוכה, תתקיים פעילות ארצית רחבת-היקף בסמסה "האור ינצח". במסגרתה יתקיימו בכל רחבי הארץ הדלקות נר חנוכה מרכזיות בסנימין הזדהות עם משפחות נפגעי הטרור. נציגי המשפחות ידליקו את הנרות, ובכך יפגינו את נחישותו של עם-ישראל להוסיף לשאת את אור האמונה נוכח מלחמת הטרור הרצחנית.

חג לאלמנות צה"ל

ביום חמישי ייערך בבית צעירי-חב"ד בכפר-חב"ד 'יום של חג' לאלמנות צה"ל וליתומי המלחמות. פעילות זו מתקיימת מאז מלחמת ששת הימים, כדי להביא שמחה למשפחות דווקא בחגים. למשתתפים הוכן יום גוש פעילות, שבסיומו מסיבת חנוכה עליזה.

קורס לרבנים

בית-דין רבני חב"ד ממשיך בסדרת ימי-העיון לרבנים. בו' בטבת יחל קורס בנושא ייעוץ נישואין. עיקרו של הקורס יועבר על-ידי הרב משה ברליני, מומחה לייעוץ נישואין ברוח היהדות. רבנים המעוניינים להשתתף מתבקשים להזדרז ולהירשם, בטל' 08-9493176.

ציורי חברו

ביום שלישי תיפתח במזאון בית התנ"ך בתל-אביב (רוטשילד 16) תערוכת ציורים של הצייר החסידי ברוך נחשון מחברון. לנחשון סגנון ציור מיוחד המשלב מוטיבים יהודיים בנופיה הקסומים של ארץ-ישראל.

זמני השבוע

ויחולל ת"א חיפה בארבע אילת ניו-יורק
כניסת השבת 4:03 4:17 4:06 4:21 4:22 4:13
צאת השבת 5:19 5:20 5:18 5:22 5:26 5:16

המולד: ליל יום רביעי, 6:39 ר-8 חלקים

ראש-חודש טבת: ביום החמישי וביום השישי

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

נחישות מול "פרגמטיות"

העץ החסון נאחז בכל נימי שורשיו באדמה, מוכן לעבור סערות וטלטלות, ודווקא הרוחות הסוערות גורמות לו להעמיק את שורשיו ולחזק את אחיזתו

עקשנית ונחושה, בלי לוותר על קוצו של יו"ד. הם הוכיחו, שכאשר יהודים עומדים על אמונתם בנחישות ובמסירות-נפש, מתחולל הנס, והקב"ה מתייצב לימינם של ה'מעטים' וה'חלשים' ומנחיל להם ניצחון על ה'רבים' וה'גיבורים'.

חולשת-דעת

ועכשיו עומדים צאצאי החשמונאים ונדרשים לעמוד בפני לחצים קטנים לאין-שיעור. אין אנו נדרשים לצאת למלחמה במעצמת-העל ואפילו לא לריב עמה ריב אמיתי. אנחנו נדרשים לדבר אחד קטן ופשוט — לומר בגלוי ובנחישות שארצנו ונחלת-אבותינו היא שלנו, ואין בדעתנו למוסרה לזרים.

הקב"ה ברוב חסדו מקל עלינו את הניסיון עד קצה הגבול. היו ימים שאנשים תמימים התפתו לחשוב שיש כאן בחירה בין 'שלום' לבין 'ארץ-ישראל'. כיום ברור לכול שגם במונחים רציונליים קרים התהליך הזה פועל רק לטובת אויבנו ולרעתנו. השנים שחלפו מאז החל תהליך הוויתורים והנסיגות הוכיחו שהוא המיט עלינו את ההפך הגמור משלום, גרם שפיכות-דמים נוראה, וכמעט הביא אותנו להתמוטטות כלכלית.

הגל העכור של תכניות נסיגה ופינוי יישובים הוא ביטוי אומלל של חולשת-דעת והעדר אמונה פנימית איתנה. אויבנו אינם יודעים את נפשם מרוב אושר, על הנדיבות המופלאה שלנו להעניק להם ניצחון מזהיר כזה. במקום להגיב תגובה הולמת על כל מעשי הרצח שהם מעוללים, ולהוכיח שכל פגיעה ביהודים מחזקת את אחיזתו של עם-ישראל בארצו, אנחנו עושים את ההפך הגמור וממחישים להם שהטרור משיג את מטרתו.

לשמחתנו, ממשיכי-דרךם של החשמונאים, הלוא הם המתיישבים היקרים והמוני תומכיהם שאמונתם איתנה, יעמדו גם בסערה החולפת הזאת. עץ האמונה היהודית יגבר גם על הרוחות האלה, כשם שעמד בטלטלות אלפי שנות הקיום היהודי.

החיים הפרטיים והציבוריים מלאים עימותים בין האמונות הפנימיות שלנו ובין הלחצים של העולם שמסביבנו. ללא הרף מופעלים עלינו לחצים חברתיים וכלכליים שמעמידים במבחן את ערכינו ואת הדברים שבהם אנחנו מאמינים. ההיגיון ה'פרגמטי' אומר שאי-אפשר 'ללכת עם הראש בקיר' ושחובה להגמיש את אמונותינו נוכח המציאות המשתנה. מנגד לוחש קול פנימי בנפשנו, שזה בדיוק רגע המבחן, שבו עלינו להוכיח את נחישותנו ואת דבקותנו במערכת הערכים שבה אנחנו מאמינים.

אם תרצו, זה ההבדל בין חולות נודדים ובין עץ חסון בעל שורשים עמוקים. החולות נכנעים לרוח ומתפזרים על-ידיה לכל עבר. הם 'פרגמטיים', אבל לא נשאר מהם דבר. לעומתם, העץ החסון נאחז בכל נימי שורשיו באדמה, מוכן לעבור סערות וטלטלות, ודווקא הרוחות הסוערות גורמות לו להעמיק את שורשיו ולחזק את אחיזתו. וכאשר הסערה חולפת מתברר שהחולות נעלמו, אבל העץ נשאר על עומדו.

החשמונאים הנחושים

זהו למעשה סיפורם של ימי החנוכה. גם בימים ההם גרסה ה'פרגמטיות' שאי-אפשר לעם-ישראל להיות מנותק מהעולם המודרני. השקפה זו גרמה למקצת העם להכניע ראש לפני התרבות ההלניסטית, ולמקצתו אף לאמצה ולהכניסה לתוך ירושלים. אלה נקראו מתיוונים.

ההתקוממות נגד האימפריה היוונית הייתה אף היא מעשה חסר סיכוי במונחים פרגמטיים. החשמונאים היו מעטים מול רבים לא רק לעומת היוונים, אפילו בתוך העם היהודי היו מיעוט חלש. העילית השלטונית, החברתית והתרבותית בתוך העם היהודי הייתה קבוצת המתיוונים. בידי החשמונאים לא היו כוח, עוצמה ואהדה ציבורית.

אבל לחשמונאים היו אמונה ונחישות. היה ברור להם שהכניעה לרוחות הזמן פירושה חיסולו של העם היהודי. במצב כזה לא שקלו שיקולים פרגמטיים, אלא דבקו באמונתם והפגינו עמידה

הכוונה הפנימית של מלחמת היוונים

שיש דברים ששכלנו קטן מלהכילם. על-כן היו מסוגלים להבין שיש דברים שהם למעלה מהשכל שלנו, ושנדרש שכל גבוה ונעלה יותר להבינם. אבל את הגישה היהודית, שהמצוות הן "חוקי רצונך" – רצון אלוקי שלמעלה מכל שכל והיגיון – זאת לא יכלו לקבל.

סיוע על-טבעי

בני-ישראל הבינו את מהותו האמיתית של המאבק, ולכן מסרו את נפשם ויצאו למלחמה שבדרך הטבע הייתה אבודה – מעטים נגד רבים וכו'. ואז חולל להם הקב"ה נס שמעל לטבע, ואף המציא להם את פך השמן הטהור, החתום בחותמו של הכהן הגדול.

נאמר: "נר ה' נשמת אדם". כל יהודי הוא נרו של הקב"ה, ותפקידו להאיר את העולם שסביבו. לא די להאיר את הנפש הבהמית, אלא גם את הסביבה החיצונית, כעניין נרות חנוכה שמדליקים "על פתח ביתו מבחוץ". ובזכות הארת הסביבה נזכה לאור מנורת המקדש תיכף ומיד ממש.

(לקוטי שיחות כרך לה עמ' 174;
אגרות-קודש כרך ב עמ' קפג; כרך יח עמ' קמג)

בעם-ישראל, אולם רצונם שה'שמך יהיה טמא. שילמדו את התורה כחכמה, ככל החכמות, בלי להדגיש את האלוקות שבתורה, את הקדושה האלוקית שבה.

כוונתם של היוונים באה לידי ביטוי בלשון התפילה "להשכיחם תורתך". לא נאמר כאן "להשכיחם התורה", אלא "תורתך". הם לא התנגדו לעצם לימוד התורה, אך רצו שהלימוד יהיה כחכמה ודבר-שכל. הם זממו להשכיח מאיתנו שהתורה תורת ה' היא.

המצוות – "חוקי רצונך"

כך גם במצוות: היוונים שאפו "להעבירם מחוקי רצונך". הם התנגדו לקדושה האלוקית שבמצוות; לעובדה שהמצוות הן רצונו של הקב"ה עצמו, ושעל-ידי קיומן נוצר חיבור בינינו ובינו.

בלשון חז"ל "להעבירם מחוקי רצונך" יש הדגשה כפולה: ראשית, הם התנגדו למצוות שבבחינת "חוקים", מצוות שלמעלה מהשכל האנושי. אלא שגם היוונים, בהיותם אנשים חכמים, הבינו את מגבלותיו של השכל וידעו

ל נס חנוכה מספרת הגמרא: "כשנכנסו היוונים להיכל טימאוו כל השמנים שבהיכל". כלומר, היוונים נגעו בשמן וטימאוהו. מעשה זה שלהם אינו מובן: אם רצו להשבית את עבודת המקדש ולמנוע את הדלקת המנורה, היו צריכים לאבד את השמן ולא להסתפק בטימואו.

יתרה מזו: ב"טימאוו כל השמנים" לא פעלו, לכאורה, מאומה, שהרי ההלכה היא שהטומאה נדחית בציבור, וכאשר הציבור צריך לקיים את המצווה, אין הטומאה מעכבת. לאור זאת מתעוררת שאלה על המשך המאורעות: אם במצב כזה מותר להדליק בשמן טמא, מדוע חולל הקב"ה את הנס הגדול של פך השמן הטהור, והלוא אין הקב"ה אינו עושה ניסים לשווא.

התורה – תורת ה'

אלא המעשה של היוונים משקף את מזימתם האמיתית, ולשם ביטולה התחולל הנס הגדול. השמן מורה על חכמה. כאשר השאירו היוונים את השמן ורק טימאוהו ביקשו לומר שהם מסכימים להשאיר את חכמת התורה

מן המעייין

נושא השבוע: חנוכה

רשות הרבים, כי בכוחם אנו הופכים את רשות הרבים לרשות היחיד.

(חידושי הרי"ם)

אמרת השבוע

בחנוכה רואים

אחד מחשובי החסידים של רבי ישראל מבאיין-לייפציג ביקש ממנו כמה וכמה פעמים לתת לו מטבע לסגולה לאחר מאה ועשרים, אולם הצדיק היה דוחהו ולא נתן לו. פעם אחת ישב ביום האחרון של חנוכה ב'שולחן' עם חסידיו ואמר: "הצדיקים שחיו לפנינו היו רואים בנרות החנוכה את כל מה שיתרחש במשך השנה, אבל היום לא ידעו ולא יבינו ובחשכה יתהלכו".

לאחר הסעודה קרא לגבאי ונתן לו מטבע. "מטבע זה הוא בעבור חסיד פלוני", אמר. "החוק זאת בעבורו ואל תאמר לו דבר על כך". כעבור כמה חודשים נפטר אותו חסיד, והיה הדבר לפלא.

ישר למעלה

השולחן-ערוך בהלכות חנוכה מתחיל לפרש את סדר ההדלקה על-פי "המהדרין מן המהדרין", ואינו מתחיל לפרט את עצם הדין ללא ההידור. משום שבחנוכה אפשר להגיע למדרגות גבוהות אף שלא על-פי הסדר הרגיל והטבעי; אפשר לקפוץ ישר למדרגות הגבוהות של "מהדרין מן המהדרין".

(רבי אברהם-מרדכי מגור)

הנהגה ניסית

זמן הדלקת נרות חנוכה הוא "משתשקע החמה". יום מסמל את הנהגה הטבעית, ואילו לילה מסמל את הנהגה הניסית העל-טבעית. לכן נרות חנוכה, שמשמלים את הנס, זמן הדלקתם בערב.

(המהר"ל מפראג)

הפיכת הרשויות

את נרות חנוכה מניחים על פתח הבית מבחוץ. היוונים העזו לפרוץ פרצות בבית-המקדש ולטמא את השמנים שבפנים ההיכל. הם רצו לעשות מרשות היחיד רשות הרבים. לכן אנו מדליקים את נרות חנוכה לכיוון

ניצחון על החושך

במדרש נאמר: "וחושך על פני תהום" – זו מלכות יוון. לכן כשנגאלו ישראל וניצחו את היוונים, נעשה הנס על-ידי נרות, וקבעו יום-טוב של חנוכה.

(שפת אמת)

האור הגנוז

על ראשית הבריאה נאמר "ויהי אור", וכמו-כן מצוות חנוכה היא בנרות. כשם שהאור הראשון נגנז ואין משתמשים בו, כך נרות חנוכה אסור להשתמש לאורם. וכשגברו החשמונאים, זכו ל-ג אורות: אור השכינה, אור התורה, נר מצווה.

(ש"ה הק')

האור השמיני

חנוכה הוא חג של שמונה ימים. המספר שבע מסמל את שלמות העולם כפי שהוא במצב טבעי, ואילו המספר שמונה מסמל את הדרגה שלמעלה מהעולם. בחנוכה מאיר האור הנעלה של שמונה, והוא יורד ונמשך עד הדרגה התחתונה.

(לקוטי שיחות)

צפירות ההצלה

בהיבטי ביומי גיליתי בשמחה רבה שחנוכה, חג האור, יחול בעוד כמה ימים. החלטתי שאפילו בנידארשל (מחנה-עבודה בלב גרמניה) עלינו להדליק נרות חנוכה.

מיד נועצתי בבנצי, שנעשה לאי-אמונם של תושבי הבלוק. בנצי התלהב מרעיוני: "כן, עלינו להדליק נרות חנוכה. כך נקיים את המצווה וגם נעלה את המורל בצרף. הכן תכנית, אך בהזירות!".

על שתי בעיות עיקריות היה עלינו להתגבר: צריך היה 'להשיג' שמן ולמצוא מקום שממנו האור לא ייראה. בבית-החרושת שבו עבדנו לא היה מחסור בשמן, אך הבעיה הגדולה הייתה כיצד להבריח ולו כמה טיפות אל צריפנו בעוד-מועד, לקראת יום שני בערב, ליל ראשון של חנוכה.

אמנם ידענו כי אין אנו חייבים על-פי ההלכה לסכן את חיינו לשם קיום המצווה, אך אצל רבים מאיתנו פעל דחף מיוחד לנהוג במסירות-נפש למען המשך ניהול חיינו היהודיים, גם בתנאים הקשים שהיינו נתונים בהם. מלבד זאת היינו שרויים בדיכאון רוחני וגופני גם יחד, עד שהרגשנו כי נר חנוכה קטן אחד יכול לחמם את נפשותינו ולהחדיר בנו תקווה, אמונה ואומץ לעמוד בכל האתגרים שלפנינו.

החלטנו להטיל גורל. האיש ששמו יעלה ראשון בגורל יצטרך 'להשיג' את השמן; השני יופקד על המשימה להסתיר את השמן עד יום שני בערב; וכך הלאה — כל אחד ותפקידו. יצאתי חמישי בגורל ועליי הוטל לדאוג לפתילות.

גרניולד, שעלה ראשון בגורל, מילא את תפקידו להפליא. הוא הצליח לשכנע את מנהל העבודה השנוא כי המכונה שלו תיטיב לעבוד אם ישמנה בקביעות מדי בוקר. לשם כך קיבל צנצנת שמן מכונות משובח. כעת היה לנו שמן שתפס את מקומו המכובד והגלוי בארגז הכלים. כך נפתרה גם בעיית הסתרתו של השמן. גם האחרים מילאו את משימתם באמונה.

בהגיע יום שני לפנות ערב, שמתו את השמן במחציתה הריקה של קופסה למשחת נעליים. הוצאתי כמה חוטים משמכתי הדקה והפכתים לפתיל. כאשר היה הכול מוכן, התיישבתי לאכול בחיפזון והזמנתי את חברינו להשתתף בהדלקת נר ראשון של חנוכה.

סוד השמונה

חנוכה הוא חג בן שמונה ימים, ויש לו קשר מיוחד לגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח-צדקנו, שאף הוא אחד מ"שמונה נסיכי אדם". נאמר (מיכה ה,ד): "והקימונו עליו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם". הגמרא (סוכה נב,ב) מפרטת את שבעת הרועים ושמונת ה'נסיכים', והמשיח הוא אחד מהם. מסבירה תורת החסידות, ששמונת ה'נסיכים' משכינים בעולם הזה את האור האלוקי שלמעלה מהטבע.

העובדה שהמשיח קשור במספר שמונה אינה מקרית. המספר שמונה בכלל קשור בגאולה השלמה. על הכינוי של ימות המשיח כתוב בגמרא, שהוא יהיה של שמונה נימין (לעומת כינוי המקדש שהיה של שבע נימין). המספר שמונה מרומז גם בפסוק "אז ישיר משה", שעל-פי דברי חז"ל הוא מתייחס לזמן הגאולה — המלה 'אז' בגימטרייה שמונה.

המערכת הטבעית

הרשב"א מבאר שהמספר שבע מייצג את המעגל השלם של המערכת הטבעית בעולם, ואילו שמונה מסמל את המימד העל-טבעי, שמעל לעולם, ושאף-על-פי-כן מתגלה ובה לידי ביטוי בעולם. העולם נברא בשבעה ימים (על-ידי שבע המידות העליונות), ומכאן שהשבע הוא בבחינת ה'קוד' של תבנית העולם. אין פירוש הדבר שהשבע מבטא את החומר בלבד. הוא כולל גם את היום השביעי, יום השבת, שהוא קודש לה; אלא שבע כולל גם את הקדושה האלוקית המלוכשת בתוך הטבע. המערכת השלמה של המציאות הגשמית עם הכוח האלוקי המלוכש בה — מסומלת במספר שבע.

אפשר לראות זאת גם בהמחשה גשמית: החומר עצמו מורכב משישה צדדים — מזרח, מערב, צפון, דרום, מעלה ומטה — כשם שימות החול אף הם שישה. השביעי הוא הבורא המתלבש בתוך ששת הצדדים של החומר, כיום השבת הסוגר את מעגל ימי החול. לכן נאמר: "כל השביעין תביבין", כי השביעי מסמל את הקדושה שבתוך העולם. כשם שהיום השביעי הוא שבת, כך החודש השביעי משופע בחגים, וכך השנה השביעית היא שמיטה וכו'. זהו השבע — מערכת שלמה של הטבע עם הקדושה האלוקית המלוכשת בה.

המערכת העל-טבעית

לעומת זאת, שמונה מבטא את העל-טבעי, את הקדושה האלוקית שאינה מלוכשת בתוך העולם. אין פירוש הדבר שהיא מנותקת מהעולם (שהרי עצם הכינוי 'שמיני' מבטא קשר עם השבעה שוקדמים לו), אלא הכוונה, שהיא אינה חלק מהמערכת הטבעית. ה'שמיני' מתגלה בעולם כנס, כתופעה על-טבעית, כדבר שבא מחוץ למסגרת הרגילה. דבר זה מרומז גם במלה "אז (ישיר)", המורכבת מא' וז' — הא' מסמלת את הקב"ה, הרוכב על הטבע המסומל במספר שבע (ר).

דבר זה בא לידי ביטוי, למשל, בימי החנוכה. את נרות החנוכה אנו מדליקים על נס הקשור במנורת המקדש, אך במנורת המקדש הודלקו רק שבעה נרות ואילו אנו מדליקים שמונה. שכן מנורת המקדש מבטאת את אור השכינה המתלבשת בתוך העולם ומאירה אותו, ולכן היא בת שבעה נרות; ואולם ימי החנוכה קשורים בנס על-טבעי, של "מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים", ולכן אנו מציינים את הנס בהדלקת שמונה נרות, שמסמלים את העל-טבעי.

הקשר בין ימי החנוכה לימות המשיח אינו מסתיים רק בכך ששניהם מסומלים במספר שמונה. שניהם גם באים מתוך התגברות על הפרעות וקשיים. ימי החנוכה נוצרו דווקא בעקבות גזרות היוונים והמלחמה הבלתי-מתפשרת כנגדם, וכך גם הגאולה העתידה תבוא בזכות מסירות-הנפש של עם-ישראל בזמן הגלות. שכן כדי להתרומם למעלה ממגבלות הטבע (שבע) ולהגיע אל העל-טבעי (שמונה), יש צורך במאמץ מיוחד ובהתמודדות עם הפרעות העולם. לכן כתוב, שהג חנוכה לא יתבטל גם בבוא הגאולה, שכן הוא קשור במהותו לעניין הגאולה.

לממונה על המטבח תמורת השאלת קופסת גפרורים, ללא שאלות מיותרות.
לאחר הארוחה בירכתי את שלוש הברכות ונר חנוכה קטן בהבה מתחת לדרגשי. לא רק חבריי שומרי המצוות השתתפו, אלא כל דרי הצרף, ללא

לפתע נזכרתי כי שכחתי לדאוג לגפרורים. לחשתי לבנצי: "על כל אחד ואחד להשאיר מעט מרק". בנצי הורה לחבריו הרעבים לעשות כן והסביר להם את הסיבה. בתוך חמש דקות הוחלפו בחדר הסמוך חמש מנות מרק בסיגריה. הסיגריה הוענקה

יוצא מן הכלל, הצטרפו לזמזום שירי חנוכה. לנגד עינינו צפו ועלו מחזות מלילות חנוכה עם הורינו, אחינו, אחיותינו, נשינו וילדינו; כולם נאספים סביב חנוכיית הכסף היפות, שרים בשמחה 'הנרות הללו', 'מעוז צור' ועוד שירים. דמעות ירדו על לחיינו הנפולות.

לאחר מכן התיישב כל אחד ואחד על דרגשו, שקוע במחשבות עמוקות. לרגע נדמה היה כי שום דבר אינו חשוב בעינינו באותם רגעים, מלבד אור הנר הקטן והמרצד.

אך אוי! החלום חלף מהר מדי. צעקת "הקשב!" החזירנו באחת למציאות. זינקנו לעמידת דום.

ה'אונטרשראפירר' הקטן עמד בדלת בדממה, כפי שנהג לעיתים קרובות בביקורי-פתע, שבהם חיפש בקפידה תירוץ, ולו הקלוש ביותר, כדי להצליף במגלב-הכלבים שלו. לפתע עיקם את אפו וצרח: "מה קורה פה? אני מריח ריח של שמן שרוף!".

לרגע חדל ליבי מלפעום. הגנבתי מבט אל נר החנוכה הקטן, בשעה שהמפקד וכלבו החלו לצעוד לאורך הדרגשים, מחפשים אחר השמן הבוזר. לא העזתי להתכופף ולכבות את הנר בנעלי, פן ירגיש הכלב בתנועת יוקפוץ עליי.

סקרתי בחטף את הפנים החיוורות כמוות שמסביבי. כך עשה גם המפקד. הוא בחן את פנינו והביט לתוך עיני כל אחד ואחד מאיתנו. בעוד רגע או שניים יגיע לשורת הדרגשים שלנו ואז שום דבר לא יצילנו מידוי.

אך פתאום... קול צפירה, המתריעה על התקפה אווירית, נשמע. המפקד נעצר ובאותו רגע כובו מבחוץ כל האורות שבמחנה. "אזעקה! אזעקה!", דהד הקול בכל המחנה. במהירות-הבזק כיביתי בנעלי את הנר, ועל-פי הוראות המחנה פרצנו כולנו החוצה.

"עוד תהיה חקירה! עוד תהיה חקירה!", צווח המפקד בתוך הרעש הגדול וההמולה שיצרו האזעקות והאסירים הרצים אל מגרש המסדרים. אך אני לא דאגתי עוד. בשמחה תפסתי את ה'מנורה' הקטנה ורצתי עמה החוצה.

בעבורנו זה היה נס חנוכה ממש. נס חנוכה שבו ראינו את יד ה' גם בתוך מחנה-העבודה הנשכח הזה שבנידארשל.

בחוץ, בלילה הקר כקרח, דלקו הכוכבים הנוצצים. וכשהרעש המזמזם של מפציצי בעלות-הברית מעל ראשינו, הוספתי להרהר בליבי בנוסח הברכה — "שעשה ניסים לאבותינו, בימים ההם ובזמן הזה".

(סיפורו של ש"ב אונסדורפר, לונדון תשכ"א)

החנוכייה הגדולה בעולם

השאר נאמר בו: "הצל, במבט ראשון עניינו שמסתיר על האור והמקור. אבל על-פי תורתנו תורת-אמת ובנוסח חכמינו במשנתם ש'כל מה שברא הקב"ה בעולמו ברא לכבודו', הרי גם הצל הוא חלק מזה. זאת אומרת, שבאם מעמידים הצל בצורתו המתאימה ובמקומו המתאים, הרי גם הוא נהפך למקור השפעה כמו האור. אף שגילוי אור זה והשפעתו הוא באופן אחר מגילוי והשפעת אור כפשוטו".

לדעת "לראות"

"היהדות מעניקה משמעות רבה לערך החזותי", מוצא יעקב את הזווית היהודית בעבודתו. "המילה עוצרת וקובעת, ולכן גם פוגעת, אבל הצורה היא דבר חי המתהווה ומשתנה. אין צורה בטבע שאינה משתנה. המילה היא שלב נמוך של ביטוי. מעליה נמצא הפיוט. מעל לפיוט עומד השיר. גבוה מהשיר הוא הניגון. אך מעל כל אלה, ישנם השקט והדממה שבצורה. רוב בני-האדם אינם יודעים 'לראות', ועל-כן הם נאלצים להעביר הכול למילים".

יעקב אגם רואה לעצמו זכות גדולה להשתתף במלאכת הפצת היהדות הנעשית על-ידי שלוחי חב"ד. "בדבריו ובפעולותיו העניק הרבי מליובאוויטש משמעות לחייהם של רבים ועורר את אמונתם הנסתרת והחבויה. באמצעות שליחיו נתן תנופה רוחנית גדולה, הדולקת ומאירה בכל העולם, ואני שמח שיש לי חלק בכך", אומר אגם.

אגם (משמאל) בהדלקת החנוכייה בשדרה החמישית

משמעות האור והצל

דגם מוקטן של החנוכייה ששיצב העניק אגם לרבי מליובאוויטש. "הרבי רווה נחת מהיופי ומהעדנה המיוחדים שהענקתי לחנוכייה", אומר אגם ומוסיף, "בכלל, הרבי היה ער ומודע מאוד למשמעות החזותית של הדברים. אינני מתכוון רק להבנה אמנותית, אלא ליכולת לראות ולחוש דברים שמעבר לשפה המילולית".

אגם מספר עוד כי על-פי בקשת הרבי, נהג הוא לשלוח אליו מדי פעם תמונות ואלבומים של עבודותיו. הרבי הגיב על עבודות אלו בכתב או בעל-פה. פעם כתב לו מכתב ארוך העוסק באמנות ובין

ברבת שבת-קודש זה יועלה אור החנוכה במיליוני בתים יהודיים בעולם. אור החנוכה יזרח גם מאלפי החנוכיות הציבוריות שמציבים שלוחי חב"ד בעולם, בכירות הערים ובשדרות המרכזיות, כדי להזכיר למיליוני יהודים, הזקוקים לתזכורת, שהיום חנוכה.

גם בשדרה החמישית המפורסמת של מנהטן יועלה האור ב"חנוכייה הגדולה בתבל". את החנוכייה עיצב האמן הנודע **יעקב אגם**. החנוכייה בנויה מקווים אלכסוניים נקיים ומודרניים, אשר בה-בעת מזכירים גם את מנורת המקדש כפי שצוירה על-ידי הרמב"ם.

בהשראת מנורת המקדש

יעקב אגם (75) הוא יליד ראשון-לציון, ושמו הולך לפניו בכל העולם. את חייו ופעילותו הוא מחלק בין ישראל, פאריס וארצות-הברית. יצירותיו המונומנטליות מפארות ערים גדולות בארה"ב, באירופה, במזרח הרחוק, בדרום אמריקה ועוד.

על עיצובה של חנוכיית-הענק, מספר אגם: "חסידים חב"ד פעלו ופועלים להפיץ את אור היהדות בכל מקום, ומשום כך תמיד מצאתי לנכון לסייע להם וליטול חלק במפעלם החשוב. לפני כש-עשרה שנים פנו אליי בבקשה לעצב להם חנוכיית-ענק כדי להציבה ברחובה של עיר. את החנוכייה, בגובה כעשרה מטרים, שהוא הגובה המירבי המותר על-פי ההלכה, עיצבתי בצורה המושפעת מצורת הקניי האלכסונית של מנורת המקדש. החנוכייה הראשונה הוצבה בשדרה החמישית במנהטן. לאחר מכן הציבו חסידים עוד שתי מנורות כאלה – בוונקובר שבקנדה ובלוס-אנג'לס שבקליפורניה".

פִּינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

הדלקה ושבת

שאלה: מה הם הדינים המיוחדים להדלקת נר-חנוכה בערב-שבת ובמוצאי-שבת?

תשובה: ביום שישי רצוי להקדים את תפילת מנחה לפני ההדלקה, וכן מנהג חב"ד (אך אין לבטל משום כך תפילה בציבור). ויש המתפללים אחרי ההדלקה.

מדליקים נר חנוכה לפני נר שבת. יש להרחיק את מקום ההדלקה מהפתח, וכן להדליק רחוק ממעבר של אנשים וילדים, מחשש כיבוי בשבת.

יש לדאוג שתהיה בנר כמות שמן שתבער עד חצי שעה אחרי צאת הכוכבים, וגם המדליקים בנרות מוצקים ידאגו לנר (לפחות אחדנציגי המשפחות) שיהיה גדול מהנרות הצבעוניים הרגילים.

אומרים 'נרות הללו', אבל אין שוהים חצי שעה ליד הנרות. בהדלקה בבית-הכנסת טוב לדאוג למניין בשעת ההדלקה, אבל אם הזמן מתאחר, מדליקים ללא מניין,

המקום יודאיקה שלך

יודאיקה - כפר חב"ד יוקה
JUDAICA KPAR CHABAD

לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות

משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות

ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות

10:00-18:00 ונשלחות באותו יום

טל' 1-700-704120

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 03-9606120

